

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

SERAMİK VE CAM TASARIMI ANASANAT DALI

Yüksek Lisans Tezi

**ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ ANLATIMLAR VE
UYGULAMALARI**

Hazırlayan

Güler CANLI

Danışman

Doç. Memduha Candan GÜNGÖR

İZMİR / 2022

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

SERAMİK VE CAM TASARIMI ANASANAT DALI

Yüksek Lisans Tezi

**ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ ANLATIMLAR VE
UYGULAMALARI**

Hazırlayan

Güler CANLI

Danışman

Doç. Memduha Candan GÜNGÖR

İZMİR / 2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Çağdaş Türk Seramik Sanatında Öyküleyici Anlatımlar ve Uygulamaları” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

.../ .../ 2022

Güler CANLI

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün/...../...../ tarih ve.....sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin.....maddesine göre Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, Yüksek Lisans öğrencisi Güler CANLI'nın "Çağdaş Seramik Sanatında Öyküleyici Anlatımlar ve Uygulama" konulu tezini incelenmiş ve aday/...../...../ tarihinde, saat 'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyeleri tarafından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin olduğuna oy ile karar verilmiştir.

BAŞKAN**ÜYE****ÜYE**

ÖZET

Her uygarlık, kendilerine özgü kültür ve sanatlarını yaratmıştır. Kendinden sonra gelen uygarlık o birikimin devamı ya da tepkisi olarak var olmuştur. Bu etkileşim sonunda yeni bir kültür ya da sanat doğmamıştır.

Tarihe baktığımızda, uygarlıkların kültürlerinden beslenen bir öykü kültürü ve anlatımı olduğu görülmektedir. Bu süreçte yapılan aktarımlardan yeni hikâyeler doğmuştur. Öykü anlatımı geleneği tarih boyunca kullanımı artarak ve farklılaşma göstererek devam etmektedir. İlk çağ insanları duygu ve düşüncelerini mağara duvarlarına aktarırken, zamanla değişen kültürler, gelişen malzemelerin de keşfiyle beraber sanat tarihinde de etkisini göstermektedir.

Bu etkiler seramik sanatının çeşitli malzeme imkanı ve kendine has tekniğiyle her dönemin sanatçı ve zanaatkarların elinden çıkan ürünlerde çeşitlilik göstermiştir. Seramik sanatı tarihinde tasarımlara konu olan öykü anlatımı, yapılan çalışmalarda en çok kullanılan olmuştur ifade aracıdır. Ortaya çıkan çalışmalar tarih boyunca tüm uygarlıkların yaşamlarını anlatmaktadır. Öyküleyici anlatım, insanlığa tanıklık eden ve belge niteliği taşıyan çalışmalardır.

Bu araştırmada, öyküleyici anlatımın tanımı ve tarihçesi ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Araştırmayla ilgili görseller, öykü anlatımının uygulandığı, seramik sanat tarihinde de yer alan, üretilen çalışmaların ve açıklamaların pekişmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öyküleyici Anlatım, Seramik Tarihi, Çağdaş Seramik Sanatı, Betimleme, Metafor

ABSTRACT

Every civilization has created its widespread culture and arts. Civilization that comes from itself then continuation or while it continues. No new culture or art was born without being affected by this effect.

His perspective on history has been a culture and narration of stories from the cultures of civilizations. These qualities. Storytelling exhibits passing through history and differentiation. Enjoying the cultures and exhibitions while passing through the walls and passing through the human journey in the ancient history will also go away in art.

It is knowledgeable about the products that benefit from people who are familiar with the use and use of materials related to the use of this interaction. The expression for the designs used in ceramics is the most commonly used expression in general. It describes the lives of all civilizations throughout the origin date. Narrative narration is a study that teaches humanity and document scanning.

In this way, it has been made about the definition and history of the narrative. Narratives by research, planning the ceramic art structures and the consolidation of the explanations in which this narrative expression will be predicted.

Keywords: Storytelling, History of Ceramics, Modern Ceramic Art, Description, Metaphor

ÖNSÖZ

Sanat dışımızdaki dünyalara duyulan ilgi ve bilinmeyenlerin ifade edilişidir. Aslında var olanla, var olmayan arasındaki bir süreçtir. Sanat, her türlü duygunun, düşüncenin algılanmasını ve iletilmesini sağlayan bir anlatım aracıdır. Düşle gerçek arasında var olan sanat sanatçının anlatımlarıyla şeklini alır.

Çağdaş sanat, bireyin zihinsel, duygusal, kavramsal gelişimine olanak sağlayan araştırmacı, sorgulayıcı, yeniye açık, dinamik, yaratıcı bir bakış açısıyla sanat yapmaktır. İnsandaki haz duygusu sanatın temel unsurudur.

Çalışmamın her aşamasında eleştiri ve önerileri ile beni yönlendiren, öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyduğum danışmanım Doç. Memduha Candan Güngör'e, araştırma ve uygulama aşamalarındaki desteğini esirgemeyen, iş yerim Seramik Sır ailesine, babama, anneme ve kardeşime teşekkürlerimi sunarım.

Güler CANLI

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	ii
TUTANAK	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

ÇAGDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ (HİKAYECİ) ANLATIM

1.1. Öyküleyici (Hikayeci) Anlatım Tanımı	4
1.2.Öyküleyici (Hikayeci) Anlatım Tarihçesi.....	5
1.3. Öyküleyici (Hikayeci) Anlatımda Sıklıkla Kullanılan Anlatım Biçimleri ..	6
1.3.1. Metafor Anlatım Biçimi	6
1.3.2. Analoji Anlatım Biçimleri	8
1.3.2.1. Basit Analojiler	9

1.3.2.2. Resimli Analogiler.....	9
1.3.2.3. Oyun Tarzında Analogiler	10
1.3.2.4. Hikaye Tarzında Analogiler	10
1.4. Öyküleyici (Hikayeci) Anlatım Öğeleri.....	10
1.4.1. Olay	10
1.4.2. Yer/Mekan	11
1.4.3. Zaman	11
1.4.4. Kişiler	11
1.5. Seramik Sanatında Öyküleyici (Hikayeci) Anlatımlar	11

2. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ (HİKAYECİ) ANLATIM ÖRNEKLERİ

2.1. Beth Canever.....	25
2.2. Johnson Tsang.....	26
2.3. Özge Tan.....	28
2.4. Patti Warashina	29
2.5. Yeşim Bayrak Avinal.....	30

3. BÖLÜM

UYGULAMALAR

Uygulama1..... 32

Uygulama 2.....35

Uygulama 336

SONUÇ..... 37

KAYNAKÇA..... 39

ÖZGEÇMİŞ

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Lascaux Mağarası Duvar Resmi, Boğaların Büyük Salonu, Paleolitik.....	5
Şekil 2: Edward Weston Biber Fotoğrafı ve Metafor	7
Şekil 3: Frida Kahlo'nun Kendi Otoportresi	8
Şekil 4: Basit Analoji Örneği Cevizin Beyne Benzetilmesi	9
Şekil 5: Resimli Analoji Örneği	9
Şekil 6: Samarra MÖ 5000, Kadın ve Akrep Figürlü Boyanmış Tabak, Vorderasiatisches Müzesi, Berlin	12
Şekil 7: Siyah figür tekniğinde bezenmiş Korinth pinaksı (Berlin F871). Kilin topraktan çıkarılma sahnesi, İÖ. 590-570	13
Şekil 8: Attika siyah figürlü amforası, (MÖ.540-530), seramik, 61cm yüksekliğinde, Gregoryen Etrüsk, Müzesi, Vatikan	14
Şekil 9: Kabın üzerindeki sahnede, elinde bir taç tutan kadın görülmektedir. Arkasında bir yün sepeti ve duvara asılmış bir Alabastron vardır. Beyaz zeminli Lekythos, Atina, MÖ. 480-470	15
Şekil 10: Pişmiş Topraktan Ordu M.Ö. 210, 16.000 m ² alan, Xi'an Yakınları, Shaanxi Bölgesi, Çin	16
Şekil 11: Pişmiş Topraktan Ordu M.Ö. 210, 16.000 m ² alan, Xi'an Yakınları, Shaanxi Bölgesi, Çin	16
Şekil 12: İnandık Vazosu, İÖ 17. yüzyıl ortaları, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara	17

Şekil 13: Porselen Ming İmparatorluk Vazosu 1522-66, 67,2 cm yüksekliğinde, 29.8 taban çapı, Saray Müzesi, Pekin, Çin	18
Şekil 14: Fenton Çömleği (MS. 600-800) Sanatçı Bilinmiyor, Seramik 17 Cm Çapında British Museum, Londra, Birleşik Krallık	19
Şekil 15: İran'ın Rey kentinde üretilmiş, Büyük Selçuklu dönemi, minai teknikli kap	20
Şekil 16: Floransa'da gelişen resim anlatımını örnekleyen mayolika tabak.....	21
Şekil 17: Flütçü, Vallauris, Oksitle ve Beyaz Sırla Süslenmiş, Mavi Yeşil ve Sarı Boyalı Beyaz Toprak Tabak, Pablo Picasso	22
Şekil 18: Joan Miro, Seramik Tabak, Fırça Tekniği, 1956, ç.37 cm	22
Şekil 19: Beyine Sıçrayan Kan, pekişmiş çini, sır altı boya, 2009	26
Şekil 20: Konuş Benimle, porselen, 40x20x29 cm., 2013	27
Şekil 21: Batan Bi' Dünya Bu, Serbest Şekillendirme, Özge Tan, 2019 (Tan, 2019: 117)	28
Şekil 22: Dedikoducu, seramik, sır altı ve sır üstü boya, metal, 25 x 84 x 84 cm, 2010	29
Şekil 23: “Oil Slick” Sake Set Porcelain, Underglaze, Glaze 13 x 22 x 13 HWD in. 2004	29
Şekil 24: “Kayıp Akşam Yemeği” (Lost Dinner), 2013, 2,50x100 porselen, metal, ahşap, el yapımı kâğıt, enstalasyon	30
Şekil 25: Uzun Kulak, elle şekillendirme pekişmiş çini, 1100°C 20x14x14 cm, 2022	33
Şekil 26: Uzun Kulak	34

Şekil 27: Uzun Kulak	34
Şekil 28: Sirk, elle şekillendirme, pekişmiş çini, isli pişirim, karışık malzeme, 1000°C 45x45x4 cm, 2022	35
Şekil 29: isimsiz, pekişmiş çini, karışık malzeme, 1100°C 68x53x2 cm, 2022..	36

GİRİŞ

Ateşin keşfiyle başlayan seramik tarihi, ilk olarak balçıktan yapılan basit kap-kacaklardı. Kullanım amacıyla üretilse de zamanla çamurun, üretim biçiminin çeşitlendiği ve geliştirildiği görülmektedir. Seramik üretimi binlerce yıldır devam etmektedir ve seramik tekniklerinin gelişmesiyle birlikte zengin örnekler ortaya çıkmıştır. Aydın'a göre seramik, asırlardır insanlığın izlerini taşıyan anıları biriktirip saklamış ve varlığını günümüze kadar sürdürmüştür. (Aydın, 2013: 61).

Seramiğin bu sürecinde yapılan üretimlerde dekor tekniğinin geliştirilmesiyle beraber form yüzeylerinde betimlemeler ve öykü anlatımları görülmektedir. Öykü anlatımına gösterilebilecek seramik dışı örnekler ilk çağlara ait mağara resimleridir. İlk çağ insanları, mağara resimlerinde semboller kullanarak karşılıklı ortak bir dil oluşturma gereği duymuşlardır. Örneklere bakıldığında seramik formların yüzeylerindeki anlatımlar bu ortak dillerin birinin de seramik olduğunu göstermektedir.

Günümüze kadar keşfedilen yeni malzemeler, bu malzemelerin çeşitliliği, malzemelerin kullanımıyla beraber sanatçıların uygulamaya yönelik düşüncelerini de geliştirmiştir. Bu bağlamda seramik, hammaddesi gereği, teknik özellikleri ve tüm coğrafyalarda yaratıcılığa en uygun, özgün anlatımlar için kullanılan üretim malzemesi olmuştur. Seramik üretimi yapan sanatçılar veya zanaatkarlar kavramının iç içe olduğu (Erdinç, 2004: 91) eski tarihlerden günümüze bu tasarımcılar, ürettikleri eserlerin yüzeyine, öykü anlatımıyla, yaşantılarını ya da toplumun izlerini, ritüellerini, inançlarını, ihtiyaçlarına göre birtakım olguları öykü yoluyla betimleyerek seramik sanatına önemli bilgiler aktarmışlardır.

Bu çalışmada ilk çağ seramiklerinden günümüze kadar gelen seramik sanatında öykü anlatımcılığına örnekler verilmeye çalışılmıştır. Seramiğin tanımı, öykü anlatımı, öykü anlatım biçimleri, öykü anlatımındaki öğelerine ve seramik tarihindeki önemi ve örneklerine yer verilmektedir. Konunun genişliği göz önünde bulundurularak, kronolojik sırayla Anadolu seramiğinden örnekler, dünya seramiklerinden örneklere ve Çağdaş seramik sanatından örneklere yer verilmiştir.

Çağdaş seramik sanatı, seramik tarihindeki örneklerin etkisiyle günümüz seramik sanatçıları zengin eserler ortaya çıkarmıştır. Sanatçıların şekillendirdikleri, bezedikleri kaplar ve seramik formlardaki ifadelerinin anlatım çeşitliliğine önem verilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde ise, uygulamalar kısmı yer almaktadır. Seramik tarihindeki örneklerden esinlenerek yapılan çalışmalar, çağdaş seramik sanatçılarının eserlerinden esinlenilmiş ve bu çalışma sürecinde geliştirilen seramik formlarda öykü anlatımına yönelik detaylar ve çıkış noktaları örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

1. BÖLÜM

SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ (HİKAYECİ) ANLATIM

1. BÖLÜM

SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ (HİKAYECİ) ANLATIM

Kilden kap-kacak yapmayı öğrenen insanoğlu, zamanla kille üretim tekniklerini daha iyi tanımış ve ateşin keşfiyle beraber estetik duygularını da katarak seramiği şekillendirmiştir. Seramik tarihinin ilk üretimi olan balçıktan yapılan kap-kacaklar, ateşin keşfiyle birlikte üretimde ihtiyaçlara göre biçim değişikliğine yönelmiştir. Birbirlerinden etkilenen kültürler kendilerinden bir sonraki döneme yapıtlarıyla bilgi aktararak devam etmiştir. Seramik tarihinde balçıktan üretilen kap-kacaklardan sonra biçim ve formların farklı tekniklerle şekillenmesi ve süsleme geleneğiyle beraber, formların yüzeylerinde betimlemelerin yapılması, seramikte öyküleyici (hikayeci) anlatımın doğmasına neden olmuştur.

1.1. Öyküleyici (Hikayeci) Anlatım Tanımı

İnsanlar gördüklerini, duyduklarını, düşündüklerini, tasarladıklarını başka insanlara herhangi bir anlatım yoluyla anlatma ihtiyacı duymuşlardır. Hikayelerini başkalarına anlatma ihtiyacı, seramikte de görülmektedir. Bu sebeple anlatılacak hikayelerin anlatım alanlarını da değiştirmiştir. Öyküleyici (hikayeci) anlatım; hayatımızın her alanında var olan, sanat disiplinlerini de içine alan ve sıklıkla kullanılan bir anlatım biçimidir.

Öykü anlatımıyla ilgili birçok tanımlama yapılmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir; öykü anlatım tarzını sanat anlatımı içerisinde almış ya da yaşanan olayların belli zaman çerçevesinde anlatılması, zaman, yer ve olayların oluş sıraları esas alınarak anlatılmasıdır (aktaran: Güngör ve Canlı, Yaman ve Köstekçi, 1998:146). Plastik sanatların birçoğunda kullanılan öyküleyici (hikayeci) anlatım tarzı, sanat alanında da kurulan iletişimin vazgeçilmez bir parçası olduğunu göstermektedir.

1.2. Öyküleyici Anlatımın Tarihçesi

Öyküleyici anlatımın tarihini incelediğimizde ilk olarak mağara resimlerinde görüldüğünü söyleyebiliriz. Yakar'a göre; “mağaranın duvarlarında resmedilen geometrik ve bitkisel desenler, Neolitik, Kalkolitik ve o dönem Anadolu'sunda duvar resimlerin de görülmesinden yanı sıra seramik eserlerinde de görülmektedir. İslamiyet Öncesi geç VI.-VII.bin yıllarında seramik sanatı tarihinde sembollerin kullanımı sıklıkla karşımıza çıkmaktadır” (aktaran: Güngör ve Canlı, Yakar, 2005: 111).

Şekil 1. Lascaux Mağarası Duvar Resmi, Boğaların Büyük Salonu, Paleolitik Çağ, MÖ yaklaşık 15.000-10.000, Fransa (Süle, 2020, s. 10)

Öyküleyici anlatımın en erken örneklerinden biri olan Fransa'nın Lascaux Mağarasında bulunan duvar resimleridir. Mağaranın en büyüleyici odası olan Boğaların Büyük Salonu'nda resimli bir görsel yer almaktadır. Duvar resmine soldan sağa bakıldığında, resimlerin bir bizon sürüsünün kovalanıp yakalanmasını aktardığı görülebilir. Öyküleyici anlatımın ilk örneği sayılabilecek Lascaux mağarasındaki bu resimler; bir olayın yaşandığını ve sonuca bağlandığını göstermektedir. Bu sahneyi öyküleyici anlatımın öğelerine göre yorumladığımızda, bizon sürüsünün kovalanması yaşanan bir olayken bu olayın sonucu ise bizon sürüsünü yakalanmasıdır. Olayda sürüyü kovalayan kişi ya da kişilerin de olduğu anlaşılmaktadır. Olay Paleolitik Çağ'da yaşanmakta ve dış mekanda gerçekleşmektedir (Şekil 1).

Fransa'nın Lascaux Mağarasında bulunan duvar resimleri, kişi ya da kişiler tarafından yaşanmış bir olayı betimleyerek mağara duvarına resmetmesi ile, öyküleyici

anlatımın kökünün çok eskiye dayandığını göstermektedir. Sipahi'ye göre öyküleyici (hikayeci) anlatım;

“Mısır mezarları, Bizans kiliseleri, Pompei evleri başta olmak üzere hemen her antik kültürde görülen duvar resimlerine, Mayalara ait saraylarda da rastlanmaktadır. Orta Amerika'nın nemli iklimi nedeniyle az sayıda resim günümüze kadar ayakta kalmış olsa da bu resimler dekoratiflikten öte, öykü anlatmaya yöneliktir. Bonampak ile Calakmul arkeolojik sit alanlarındaki duvar resimlerinden hareket edildiğinde (Roger, 2014: 33) bu eserlerin; elit kesimin hayatını, günlük yaşamı, dini ya da ezoterik pratikleri, efsane ve kahramanlık öykülerini canlandığı söylenir” (Aktaran: Güngör ve Canlı, Sipahi, 2018: 57).

Yapılan araştırmalar sonucunda öyküleyici anlatımın dönemlerin kültürlerarası etkileşimlerinden geliştiği ve bir sonraki dönemi de etkilediği görülmektedir. İlk Çağ'da resimsel bir yaklaşımla yapılan anlatımlar, günümüzde farklı disiplinlerle boyut kazanmış, tiyatro, sinema, heykel, resim ve seramik gibi alanların da uygulama alanlarına girmiştir.

1.3. Öyküleyici (Hikayeci) Türde Sıklıkla Kullanılan Anlatım Biçimleri

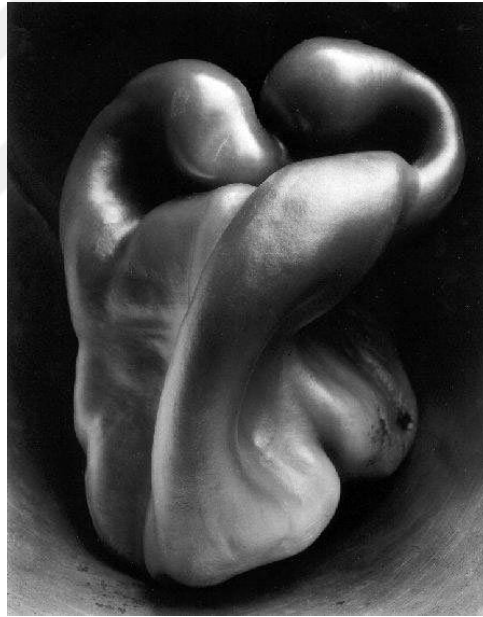
Dünya sanatında öykü anlatımında sıklıkla kullanılan anlatım biçimleri vardır. Bunlar; metafor ve analogilerdir. Analogilerde kendi içerisinde dört ayrı gruba ayrılmaktadır. Bunlar; basit analogiler, resimli analogiler, oyun tarzında analogiler ve hikaye tarzında analogilerdir.

1.3.1. Metafor Anlatım Biçimi

Metafor; sanat ve bilimde sıklıkla kullanılan bir anlatım yöntemidir. Sanatın içinde, farklı sanat dallarının da başvurduğu bir yöntemdir. Böylece anlatımlar ve açıklamalar metafor sayesinde somutlaştırılmaktadır.

Metaforlar mecazla benzetmeyle beraber anılmaktadır. Metaforlar düşünce yapısını, kullanılan dili biçimlendiren bir yapıya kavuşturan kavramlardır. Metaforların kullandığı dili ikinci plana atılır ve kavramsal olmasına önem verilir. Kavramların niteliğiyle ele alınan metaforlar, sanatsal veya estetik bakış açısıyla değil de belli başlı durumların daha iyi anlaşılmasını sağlamak için kullanılmaktadır (Aktaran: Güngör ve Canlı, Lakoff ve Johnson, 2015).

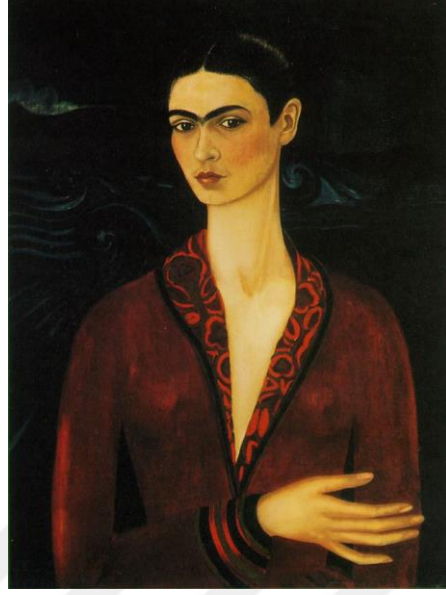
Yukarıdaki açıklamaya uygun bir örnek Edward Henry Weston'ın çalışması olabilir. Weston, 20. Yüzyılda Amerika'nın en etkili ve yenilikçi fotoğrafçılarından birisidir. Biber fotoğrafında görülen nesneler, sevgi ve aşk gibi duyguları temsil etmektedir. Biber fotoğrafında sanatçı ışık ve gölgeyi çok iyi kullanarak, biber algısından uzaklaştırmaktadır. (Şekil 2).

Şekil 2. Edward Weston Biber Fotoğrafı ve Metafor

<https://kavehnia.files.wordpress.com/2013/02/edward-weston-pep-per.jpg> 13.02.2013

Metafor yaratmak için bir nesnenin özelliğini bir başka nesneye yüklemek gerekmektedir. Örneğin Frida Kahlo'nun kendi portresi, hayat hikayesinin karakteristik özelliğini otoportresine yansıtması Kahlo'nun bir metaforudur.

Şekil 3. Frida Kahlo'nun Kendi Otoportresi

<http://www.loucosesantos.com.br/blog/?p=1260> 17 Temmuz 2011

1.3.2. Analoji Anlatım Biçimi

Analoji ile metafor anlatım biçimleri genellikle anlamları bakımından karıştırılmaktadır. Analoji, bilinmeyen bir kavramın, bilinen bir kavrama benzetilmesiyle yapılan bir anlatım biçimidir. Metafor ise bir şeyin özelliğinin başka bir şeye mecazi bir ifadeyle aktarılmasıdır.

Farklı kaynaklara göre analogilerin türlerine ve sınıflamalarına rastlanılmaktadır. Basit analogiler, resimli analogiler, sözel analogiler, oyun tarzında analogiler, bireysel analogiler, zenginleştirilmiş analogiler, hikaye tarzında analogiler genişletilmiş analogiler, çoklu analogiler, ayrıntılı analogiler, ve oyunlaştırılmış analogilerdir. Bilaloğlu'nun da söylediği gibi analogiler, basit analogiler, resimli analogiler, oyun tarzında analogiler ve hikaye tarzında analogiler olmak üzere dört bölümde incelenmektedir (aktaran: Güngör ve Canlı, Bilaloğlu, 2006).

1.3.2.1. Basit Analojiler

Basit analogi, doğrudan aktarılan bir şeyin diğer bir şeye benzetilmesine basit analogi denilmektedir. Örneğin beyinin cevize benzetilmesi, sinir sisteminin telefon kablolarına benzetilmesi, kalbin pompaya benzetilmesi, böbreğin fasulye tanesine benzetilmesi gibi örnekler gösterilebilir (Şekil 4).

Şekil 4. Basit Analoji Örneği Cevizin Beyine Benzetilmesi

<https://www.cnnturk.com/yasam/benzedig-i-organa-iyi-geldigini-kanitlayan-10-yiyecek?page=1> 30 Aralık 2015

1.3.2.2 Resimli Analojiler

Görsel hafızanın ön planda olduğu bu yöntem açıklanması ve anlatılması gereken olayların görsellerle anlatılmasıdır.

Şekil 5. Resimli Analoji Örneği <http://vbdigitalart.weebly.com/clever-illustration.html>

Şekil 5'te, maymunun yiyeceği olan muz ile arasındaki bağı anlatmaktadır. Maymunun hareketli bir hayvan olması, muz kabuğunun kaygan olması ve maymunun kaykay yapıyor olması maymun ile muz arasındaki bağa vurgu yaparak resimli analogi yapılmaktadır (Dagher, 1995).

1.3.2.3 Oyun Tarzında Analogiler

Bu tarz analogilerde olay ya da olaylar oyunlaştırılmaktadır. Bitkilerin fotosentez yapması insanların yemek yapmasına benzetilerek olay oyunlaştırılmaktadır (Dagher, 1995).

1.3.2.4. Hikâye Tarzında Analogiler

Olay ya da olaylar anlatılırken başka bir olay ya da olaylarla ilişkili anlatılmasıdır. Örneğin, insan sağlığındaki vücudun savunma sistemi bir kaleye benzetilebilir. Bu benzetme kale duvarları, köprüler, kaleyi savunan askerler, düşman askerleri gibi ifadelerle hikaye oluşturulabilmektedir (Dagher, 1995).

1.4. Öyküleyici Anlatım Öğeleri

Farklı kaynaklar aracılığıyla anlatılmaya çalışılan tanımlardan da anlaşılabilceği gibi bu anlatım biçiminin de sanatı daha anlaşılır hale getirmek için de kullanıldığı görülmektedir. Bu anlatım biçimini kaynaklarda da belirtildiği üzere dört ayrı ana öğede inceleyebiliriz. Bu öğeler, olay, yer, zaman ve kişilerdir (Hakverdi, 2014).

1.4.1. Olay

Öyküleyici (hikayeci) anlatım, olan olayın alıcıya anlatılmasıdır. Bu anlatım tarzını olaylar oluşturmaktadır. Bu bağlamda olaylar sanatçının malzemesi her ne olursa olsun fikirlerini ortaya koymada ona yardımcı olmasıdır. Ayrıca alıcı da bu olaylar vasıtasıyla bilgilendirilir (Hakverdi, 2014).

1.4.2. Yer / Mekân

Bir olayın anlatımında bir sahneden diğer sahneye geçiş hareketi doğmaktadır ve böylece olaylar birbirinden kopmadan bir mekân içerisinde yaşanmaktadır. Yer, olayın gerçekleştiği ortamdır. Olaylarda mekan detayına fazla girilmemektedir. Kısaca tasvir edilmektedir. Olayın başlangıcı ve gelişmesi bir zaman dahilinde mekân ya da mekanlarda gerçekleşmektedir (Hakverdi, 2014).

1.4.3. Zaman

Zaman, öyküde anlatılan olayın geçtiği süredir. Zaman başlangıcı ve bitişi olan bir kavramdır. Olaylarda zaman, uzun bir süreyi içine alabilir ya da kısa bir zaman diliminde de yaşanabilir.

1.4.4. Kişi ve Kişiler

Öyküleyici anlatım sanatının bir diğer ögesi ise kişi ya da kişilerdir. Hikayede olayları yaşayan kişilerdir. Öyküleyici anlatımda söz konusu olan olayların nedenleri kişilere bağlıdır. Olay ya da olaylar kişilerin etrafında gerçekleşmektedir. Yaşanan olayların aktarımında kişi ya da kişiler önemli rol oynamaktadır. Öyküleyici anlatımda kişi ya da kişilere verilen roller, hayvanlara da verilerek aktarılabilmektedir (Hakverdi, 2014).

1.5. Seramik Sanatında Öyküleyici (Hikayeci) Anlatımlar

İlk üretilen seramikler yapılış amaçları neticesinde günümüze ışık tutmaktadır. Dizdar'ın da vurguladığı üzere, "genelde ilk seramik biçimler, sihir ve dini amaçlarla maddeleştirilmiş, MÖ. 6500'lü yıllarda Mısır ve Mezopotamya'dan başlayarak, günümüze ulaşan büyük bir gelişimin öyküsünü oluşturmuşlardır" (Dizdar,1991). Bu bağlamda seramik sanatındaki hikaye anlatı kullanımının tarihsel işleyişini bir kez daha vurgular niteliktedir.

Seramiğin tarihi geçmişten günümüze kadar ulaşabilen çeşitli kültür etkileşimlerinin sanatsal birikimiyle kurulmaktadır. Arcasoy'a göre, oluşan kültürlerin değerleri seramik sanat tarihinde benzer ve ayrımlı örneklerini oluşturmaktadır (aktaran: Güngör ve Canlı, Arcasoy, 2005:1).

Bu bölgelerde ilk hüküm sürmüş uygarlıktan sayılan Samarra seramikleri incelendiğinde Mezopotamya, Irak ve Anadolu arasındaki kültür etkileşimini göstermektedir. Bu etkileşim Halaf seramiklerine de yansımış ve bu yansıma beraberinde birçok merkezde de etkisini göstermiştir. Bahsedilen merkezlerin seramiklerinde kazıma, bezeme, balık sırtı desenler, kadın, akrep gibi süslemeler ortak bir sembol aracı olarak öyküleyici bir üslupla seramiklerin yüzeylerinde görülmektedir.

Ashton sembolleri şöyle ifade eder; sanat sembollerle konuşur, 'Adam' kelimesi kullanıldığında, insan zihninde canlanan adam resmi/sembolü oluşmaktadır. Sanatın konuştuğu dil farklı olduğu için kelimeler semboller kadar etkileyici bir anlatıma sahip değildir. Sembolik dil, sanatçının duygu ve düşüncelerini anlatırken kullandığı araç-gereçlere göre çeşitlilik göstermektedir (Ashton, 2001).

Şekil 6: Samarra MÖ 5000, Kadın ve Akrep Figürlü Boyanmış Tabak,
Vorderasiatisches Müzesi, Berlin <https://aratta.wordpress.com/2013/01/16/>

Samarra çanaklarının en bilinen örnekleri insan motifi olarak bilinen dağınık saçlı kadınlardır. Diğer motif örnekleri, kuş, balık, akrep, boynuzlu hayvanlar ya da

gamalı haç şeklindeki sembollerdir (Tekin, aktaran Durugönül, Durukan, Brands, vd. 2015: 50).

Seramik formların yüzeylerinde tasvir edilen sahneler; seramik çamurunun ocaklardan çıkarılması, çıkarılan kilin çalışmak üzere hazırlanması, çamur tornada şekillendirme, dekorlama, çamuru pişirme vb. gibi bütün olaylar tasvir edilmektedir. Bu örneklere bakıldığında tasvir edilen sahneler resimli bir öykü anlatımı gibi aktarılmaktadır.

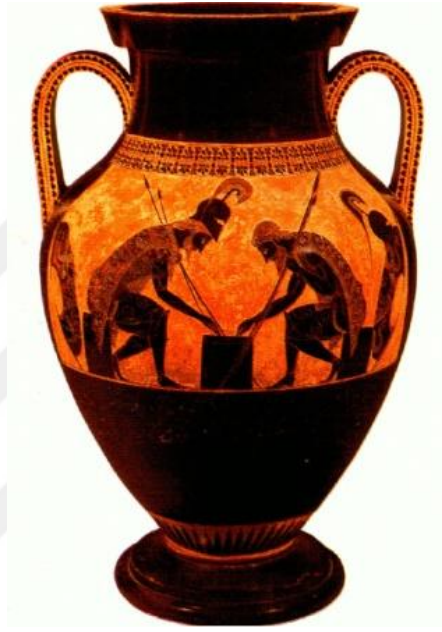
Örneğin bir pinaksın yüzeyinde, üç erkek figürünün derin bir çukurda çalışırken ki sahnesi tasvir edilmiştir. Bu figürlerden biri elindeki kazmayla bir kayadan toprak çıkarmaktadır. İkinci figür çıkarılan parçaları bir sepete doldurmaktadır. Üçüncü figür ise dolu bir sepeti çukurun kenarından dördüncü figüre uzatmaktadır (Güngör ve Canlı, 2022: 720).

Şekil 7. Siyah figür tekniğinde bezenmiş Korinth pinaksı (Berlin F871). Kilin topraktan çıkarılma sahnesi, İÖ. 590-570 (İren, 2003: 3)

Yunanlı seramikçiler, ürettikleri formlar üzerinde dönem yaşantılarından ve mitolojik hikayelerinden yola çıkarak, yaptıkları formların yüzeylerine öyküler tasvir etmişlerdir. Antik dönem Yunan seramiklerinde yemek kültürü ve kadına verilen önem, formların yüzeylerine yapılan tasvirlerden anlaşılmaktadır. Bu dönem yapılan

çalışmalarda, yarış sahneleri, cenaze törenleri, evlenme sahneleri, kutsal sayılan şarap içme sahneleri gibi çeşitli konuları öyküleyici üslupla tasvir etmişlerdir. Yunan seramiklerindeki değişim, kırmızı figürlü seramiklerden sonra siyah figürlü seramiklerle devam etmektedir. Siyah figürlü seramiklere örnek Exekias'ın yapmış olduğu amfora kabı örnek gösterilmektedir.

şekil 8: Attika siyah figürlü amforası, (MÖ.540-530), seramik, 61cm yüksekliğinde, Gregoryen Etrüsk Müzesi, Vatikan

<http://www.arkeorehberim.com/2015/04/canak-comlek-deyip-gecmeyin.html> (12 Nisan 2015)

Yunanlılarda öyküleyici anlatıma örnekleri çoğaltmak mümkündür. İren, eski Yunan'da çömlekçilerin kapları nasıl ürettiklerini şöyle ifade etmektedir:

“Eski Yunan çömlekçiliğinde zanaatkarlar, İÖ 6. ve 5. yüzyılda sıklıkla üretilen çömleklerin üzerine, gördükleri, duydukları, yaşadıkları olaylardan sahneler çizmişlerdir. Bu resimler o kadar ayrıntılıdır ki, çömlekçilikle ilgili sahneler art arda koyulduğunda tıpkı bir resimli roman gibi çömlekçinin kili çıkarmasından ürününü satmasına kadar, hemen hemen bütün evreleri, bir öykü akışı içinde izlemek olanaklıdır. Bu betimlemeler, Eski Yunan çömlekçiliğini tanımada belli ölçüde yardımcı olmaktadır” (İren, 2003: 1).

Antik dönem Yunan seramikleri dışında farklı kültürlerde de benzer öykülerin anlatıldığı sahnelerin formların yüzeylerine tasvir edildiği görülmektedir.

Seramik sanatında öyküleyici anlatıma dair bir diğer örneği Boardman'dan Çakır şöyle aktarmaktadır, Amasis kadınlarının tezgâh başında çalışırken ki resimleri, geç dönem siyah figürlü vazolarda, kadınlar rahat hareket ederken görülmektedir, yün sepetleri yanında kadınlar yün eğirirken, meyve bahçesinde otururken ya da meyve toplarken görülmektedir” (Boardman, Aktaran Çakır, 2011: 75-76).

Şekil 9. Kabın üzerindeki sahnede, elinde bir taç tutan kadın görülmektedir. Arkasında bir yün sepeti ve duvara asılmış bir Alabastron vardır. Beyaz zeminli Lekythos, Atina, MÖ. 480-470 (Cooper, 2002: 46)

Çin'in ilk imparatoru Qin Shi Huangdi (M.Ö. 259-210), kendisi için, kapıları olan duvarlarla çevrili, koridorlardan ve diğer yapılardan oluşan bir yer altı nekropolü planlamıştır. Bu mekan içinde üç ayrı siperlere gizlenmiş 8000'den fazla devasa seramik figürler ordusu yer almaktadır. 6000'den fazla piyade eri, at arabaları ve atlar

bulunmaktadır (Farthing, 2014, 46). Bu figürlerin öyküsü Çin'in ilk imparatorunun ana ordusunu temsil etmektedir.

Şekil 10: Pişmiş Toprakta Ordu M.Ö. 210, 16.000 m² alan, Xi'an Yakınları, Shaanxi Bölgesi, Çin

<https://baike.baidu.hk/pic/%E5%85%B5%E9%A6%AC%E4%BF%91/60649/1/f9dcd100baa1cd114c6ec44cbd12c8fcc2ce2d85?fr=lemma&ct=single#aid=2641080507&pic=8694a4c27d1ed21b65bc7382ad6eddc451da3f5b>

Şekil 11: Pişmiş Toprakta Ordu M.Ö. 210, 16.000 m² alan, Xi'an Yakınları, Shaanxi Bölgesi, Çin

<https://baike.baidu.hk/pic/%E5%85%B5%E9%A6%AC%E4%BF%91/60649/1/f9dcd100baa1cd114c6ec44cbd12c8fcc2ce2d85?fr=lemma&ct=single#aid=2641080507&pic=8694a4c27d1ed21b65bc7382ad6eddc451da3f5b>

Qin Shi Huangdı kendi döneminde yaptırdığı bu gösterişli eser, öyküleyici anlatıma iyi bir örnek olarak gösterilebilir. Seramik formların yüzeylerinde aktarılan

çizgisel tasvirler yerine bu dönemde kompozisyonun ve figür çalışmaların da olduğunu göstermektedir.

“Günümüzde birçok bilim alanı dönemin sosyal yaşamını, sağlıkla ilgili bilgileri, siyasete yönelik bilgileri, kısaca uygarlığın yaşadığı dönemdeki tüm bilgileri seramik buluntular üzerinden okur. Örneğin, Hitit kült merkezi olan İnandık Tepe’de bulunan ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde sergilenen “İnandık Vazosu” olarak bilinen ünlü şarap küpünün üzerindeki sahnede çizgi film kurgusu biçiminde zengin süslemeli dört şerit halinde şarabın kutsallığı anlatılmaktadır. Hitit çömlek sanatının görkemini yansıtan İÖ 17.yüzyıl ortalarına ait “İnandık Vazosunda renkli kabartma şeklinde dört friz halinde içki içme ve tapınma törenleri, çeşitli müzisyen grupları, çalgılar ve dans eden kadınlar gibi sahneler sergilenmiştir” (Aktaran: Güngör ve Canlı, Tez, 2021: 52).

Şekil 12. İnandık Vazosu, İÖ 17. yüzyıl ortaları, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara <http://arkeogezi.blogspot.com/2020/05/anadolu-medeniyetleri-muzesi.html> 3 Mayıs 2022

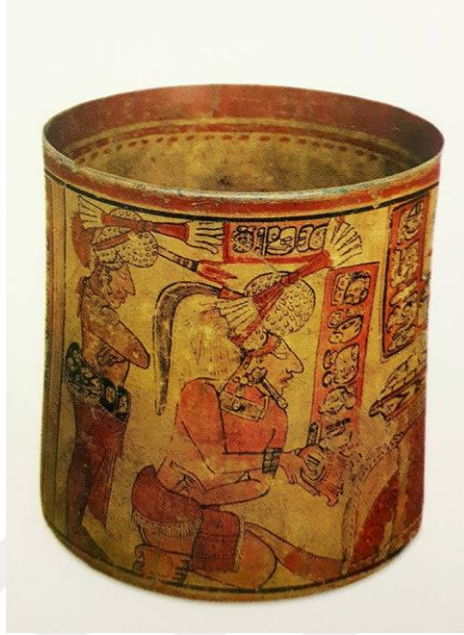
Uzakdoğu’da porselenden üretilmiş, yüzeylerinde o dönemin saraylarını, dönem imparatorlarının kutsallığını anlatan sembolik tasvirler görülmektedir. Bu dönemin en güzel örneğini kapaklı saray vazosu göstermektedir. Saray vazosunda, bulutların arasında

uçan iki ejderha figürü tasvir edilmiştir. Bu figürler, Ming imparatoru Jiajing' in yüceliğinin sembolü olarak yapılmıştır (Farthing, 2014: 127).

Şekil 13: Porselen Ming İmparatorluk Vazosu 1522-66, 67,2 cm yüksekliğinde, 29.8 taban çapı, Saray Müzesi, Pekin, Çin (Farthing, 2014: 126)

İngiliz bir koleksiyoncunun ismini alan Fenton Çömleği, Guatemala'daki bir Maya yerleşiminde bulunmaktadır. Fenton çömleği, mitolojik olaylar dışında, önemli ya da zengin toplum üyelerini betimleyen resimlerle süslenirler. Fenton çömleği yüzeyinde, oturan ve vergi toplayan bir erkek figür betimlenmiştir. Bu figürün ismi ve unvanı, portresinin üzerine kazınmıştır. Çömleğin yüzeyinde, başlık ve mücevherlere sahip diğer dört figürün Mayalı soylular olduğu düşünülmektedir (Farthing, 2014, 35). Bu açıklamaya Sipahi şöyle açıklık getirmektedir “Kolomb öncesi kültürlerin seramik biçimlerine hâkim olan dekor çeşitleri Maya seramiklerinin yüzeylerinde de görülür. Süsleyici bir ifade biçiminden ziyade, bir durum ya da olayı aktaran bu resimlerde öyküleyici bir üslup izlenir” (Sipahi, 2018: 60).

Şekil 14: Fenton Çömleği (MS. 600-800) sanatçı bilinmiyor, çap: 17 cm., British Museum, Londra, Birleşik Krallık (Farthing,2014, 35).

Anadolu topraklarına bakıldığında, seramiğe uzun yıllar ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Geleneksel teknikler ve belirli anlatımlara sahip olan eserlerde bu toprakların etkileşimi, seramik tanıtım komitesinin yazısında şu şekilde anlatılır; “Maya uygarlığından 4000 yıl, tarih öncesi Mısır’dan 1000 yıl önce, toprakla ateş Anadolu’da Çatalhöyük’te buluşmuştur. Anadolu toprağı üzerinde, Neolitik çağdan Roma ve Bizans’a, Selçuklu ve Osmanlı’dan Modern Türkiye Cumhuriyeti’ne uzanan tarih yolculuğunun her adımında karşımıza yeni buluşlar, farklı formlar ve arayışlarla seramiğin izleri çıkmaktadır” (Seramik Tanıtım Komitesi, 2003: 6).

Öykü anlatımının tasvir edildiği diğer bir dönem ise Selçuklu saraylarıdır. Öney bu dönemi şöyle ifade eder. “Selçuklu döneminin saraylarında aşk sahnelerinde, birbirine içki sunan sahneler, lavta, lir, tambur, saz, darbuka çalan ve eğlendiren sahneler, zengin giysili ve süslü sevgililerin olduğu sahneler canlandırılır” (Öney, 2008: 64).

Selçuklu döneminde, süslü sevgililerin, zengin giysilerin görüldüğü sahnelere bakıldığında seramik üretiminde renk yelpazesinin genişlediği de görülmektedir. Renk çeşitliliği yapılan seramikler, anlatım gücünü de artırmıştır. Selçuklu döneminde seramik

tabakların yüzeylerinde kutsal sayılan kadın figürlerinin zengin renk skalasıyla yüzeylere tasvir edildiği görülmektedir. Bu zengin renk çeşitliliği de kadına verilen önemi vurgulamaktadır. Öney'in de ifade ettiği gibi seramik tarihinde, bahsedilen konuların işlendiği sahnelerde, destanlardan, masallardan ilham alan anlatımlarda, kadının önemine vurgu yapmak için sıklıkla kadın figürleri karşımıza çıkmaktadır (Öney, 2008: 55).

Şekil 15: İran'ın Rey kentinde üretilmiş, Büyük Selçuklu dönemi, minai teknikli kap (Washington D. C. Freer Gallery of Art)

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/152375> 20 Haziran 2022

İtalya'da 13.yüzyılda ortaya çıkan Mayolika tekniği, ham sır üzerine uygulanan bir tekniktir. Bu teknikle üretilen ve İstoriato adı verilen hikayeci bir anlatım türü, bu dönemde sıklıkla uygulanmıştır. Tez bu konu ile ilgili olarak şu bilgileri verir: “1525 yılı dolayında Urbino ve Castel Durante!de ortaya çıkmış ve yaklaşık olarak 1575'e dek elli yıl boyunca uygulanmıştır. Rönesans dönemi İtalya'sında çoğunlukla klasik tarih ve mitolojiden alınma öyküleri yansıtan sahnelerle bezeli lüster seramiklere “maiolica istoriato” adı verilir ve Rönesans'ın hümanist düşünceleriyle bağlantılıdır. “İstriato” genellikle seramik tabak ve pano gibi bir ölçüde düz yüzeylere uygulanmıştır” (Tez, 2021, 127). Geleneksel mayolika eserleri, mitolojik ve dini tasvirlerin yanı sıra gündelik hayattan sahnelerin de betimlendiği tekniktir.

Şekil 16: Floransa’da gelişen resim anlatımını örnekleyen mayolika tabak (Howerd Coutts, a. g. e. 20. s.)

<https://www.sothebys.com/en/buy/auction/2020/style-silver-gold-boxes-and-ceramics/an-urbino-maiolica-istoriato-plate-circa-1565>

Bu görseli biçimsel olarak incelediğimizde bir olayın anlatıldığı, mekanın, kişilerin, zamanın olduğu görülmektedir. “Victoria and Albert Müzesi’ndeki bir yuvarlak tabak Donatello’nun St. George’daki bir tasviriyle (Donatello bu görüntüde arka planda kayalar, ağaçlar ve bir göl olan bir manzara önünde poz veriyor) bezenmiştir” (Alaybek, 2008).

Geleneksel ve dekoratif üretimden uzak duran Avrupa sanatçıları resim ve heykelin yeniden hareketlenmesi ile farklı disiplinlerin de doğmasına neden olmaktadır. Uludağ’ın da yazısında belirttiği gibi;

“Picasso, Matisse ve Miro, seramiğin geleneksel işlevci ve dekoratif üretim mantığını dışlayarak, seramik malzemenin bireysel, estetik, biçimsel ve düşünsel yorumları ortaya koymada, sanatçıya sağladığı ifade imkanlarını görmüş ve ortaya koydukları Modern Seramik Sanatı örnekleriyle de seramiğin bu ayrıcalıklarını göstermişlerdir. Bu tür uygulamalarla seramik, görsel-plastik sanat olarak modern boyutuyla biçimlenirken yeni anlatım diline kavuşur, seramik artık sanatsal bir ifade aracı olur” (Uludağ, 2001, 45).

Şekil 17: Flütçü, Vallauris, Oksitle ve Beyaz Sırla Sırlanmış, Mavi Yeşil ve Sarı Boyalı Beyaz Seramik Tabak, Pablo Picasso

<https://blog.peramuzesi.org.tr/sergiler/picassonunseramikleri/> (18 Nisan 2014)

Şekil 18: Joan Miro, Seramik Tabak, Fırça Tekniği, 1956, ç.37 cm

<https://tr.pinterest.com/pin/431078995564138012/>

İlk çağlarda yaşayan insanlar birbirleriyle olan etkileşimi sayesinde kendi kültürlerini ve yaşam tarzlarından örnekler veren seramikler üretmişlerdir. Bu doğrultuda Bakırer seramiklerin; “toplumun sosyal ve kültürel ortamını yansıtan, halkın yaşam

biçimi gösteren, o dönemin teknik olanaklarına ışık tutan, kullandıkları araç ve gereçleri hakkında bilgiler vermektedir” biçiminde tanımlamaktadır (Bakırer, 2009: 21).

Seramik tarihine ışık tutmuş geçmişten günümüze kadar ulaşan öyküleyici anlatıma örnek eserleri çoğaltmak mümkündür. Yapılan araştırmalarda, seramik tarihindeki çalışmalar birbirlerinin devamı niteliğindedir ve kendinden bir önceki üretilen örneklerin etkilerinin devam ettiği görülmektedir.

2. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ (HİKAYECİ) ANLATIM ÖRNEKLERİ

2. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA ÖYKÜLEYİCİ ANLATIM ÖRNEKLERİ

Çağdaş seramik sanatında, insanlar, geçmişten günümüze kadar gelen süreçte çeşitli tekniklerle öykü anlatma gereği duymuşlardır. Sanatçıların eserlerini incelediğimizde, yaşadıkları coğrafya ve kültürel miraslarının izlerini çağdaş seramik sanatında da öyküleyici bir anlatımla betimlediklerini görmekteyiz. Seramik tarihi ve çağdaş akımların da etkisiyle, günümüz seramik sanatçılarının çalışmaları arasında öykü anlatımcılığı yoğunluktadır.

Çalışmanın bu bölümünde, öyküleyici anlatımla çalışmalarını gerçekleştiren Beth Cavener, Johnson Tsang, Özge Tan, Patti Warashina, Yeşim Bayrak Avinal'ın üretmiş olduğu eserlerden örnekler verilmiştir.

2.1. Beth Cavener

Stüdyo sanatçısı olan Cavener, 1972 yılında California'da doğmuştur. İtalya'da Cecil Academy of Art heykel bölümünden 1994 yılında mezun olmuştur. Cavener, eserlerinde insan psikolojisini, mimiklerini ve hayvan formlarını oluşturmak için sıklıkla malzeme olarak seramiği kullanmaktadır. Cavener'ın eserleri büyük boyutlarda ve dinamiktir. Sanatçı eserlerinde beden biçimleri üzerinden korku ve endişe gibi duygusal davranışları, hisleri ve düşünceleri biçimlendirmektedir. Biçimlendirdiği hayvan figürlerinde insani duyguları kullanarak metafor yapmaktadır.

Şekil 19. Beyine Sıçrayan Kan, pekişmiş çini, sır altı boya, 2009
<https://followtheblackrabbit.com/gallery/a-rush-of-blood-to-the-head-2/> 8 Mayıs 2022

Cavener, 2009 yılındaki bir söyleşisinde, insanların kendisine hayvan anatomisini nasıl bu kadar iyi yorumladığını sorduklarında, aslında yorumladığı figürlerin insan vücuduna ait olduğunu ve gerçek hayvan anatomisinden çok farklı olduğunu, bunu işlerinin yanına gerçek bir tavşan, ya da keçi getirildiği zaman rahatlıkla görülebileceğini ifade etmiştir (Özer, 2014: 33).

2.2. Johnson Tsang

Hong Kong'da doğan Johnson Tsang'ın çalışmalarını çoğunlukla sürrealist hayal gücüyle gerçekçi heykel tekniklerini kullanarak yapmaktadır. 2002 yılında Tsang'ın seramikleri popüler olmaya başlamıştır. Hong Kong Sanat Müzesi ve Tayvan Yingge Seramik Müzesi tarafından toplanan Yuanyang serilerini yapmıştır. Sanatçının birçok ödülü bulunmaktadır. “Bowls of Fantasy” ve “Splash of Wonder” çalışmaları sırasıyla Kore Gyeonggi Uluslararası Seramik Bienali 2011 Uluslararası Yarışması Özel Ödülü ve 2012 Tayvan Uluslararası Seramik Bienali Büyük Ödülü'ne layık görülmüştür. Tsang, bu iki prestijli uluslararası seramik ödülünün ikisini de alan ilk Çinli sanatçıdır.

Tsang eserlerinde insan duygularını ve insan anatomisini detaylıca şekillendirmektedir. Özellikle insanların karmaşık duygularını, korkularını ve hassas durumlarını seramikle birleştirerek anlatmayı başarmıştır (Uludağ, Yeşilmen, 2016: 212).

Şekil 20. Kuş Benimle, porselen, 40x20x29 cm., 2013

<https://tr.pinterest.com/pin/466685580121913415/> 7 Mayıs 2022

Tsang yaptığı çalışmalarda kullandığı renkleri de şöyle ifade eder, her rengin anlamı olduğu gibi toplumun renklere yüklediği anlamlar da o toplumun yaşam biçimine, gelenek-görenek değerlerini göstermektedir. Kimi toplumlarda siyah gücü temsil ederken ve kudret simgesi iken, kimi toplumlarda ise karanlığı ve hiçliği simgelemektedir (Uludağ, Yeşilmen, 2016: 212).

Eserlerinde anatomiye ustalıkla irdeleyen sanatçı, kaselere, tabaklara ve bardaklara insan formlarını ekleyerek işlevsel olan nesneleri figürlü heykellere dönüştürmeyi başarmıştır. Sanatçı ilk eserlerinde masumiyet ve sevimlilik temalarını işlerken daha sonraki çalışmalarında savaş ve şiddet konusunu edinmiştir. Özellikle çalıştığı figürlerdeki yüz ifadelerine bakıldığında gerçekçilik şaşkınlık verici boyuttadır.

2.3. Özge Tan

Özge Tan 1993 yılında, Ankara’da doğmuştur. Genç sanatçı lisansını, Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü’nde, yüksek lisansını ise aynı üniversitenin Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı’nda tamamlamıştır. Tan, Şekil 23’te verilen “Batan Bi’ Dünya Bu” adlı eserini şöyle yorumlamaktadır; “Seramik düzenleme, bir su birikintisine giderek daha fazla batan bir kadının hareketini kare kare yansıtırken, toplamda 11 kareden oluşan çalışmanın fotoğrafları art arda dizilerek bir de GIF oluşturulmuştur. ‘Dünya’yı, suya battıkça altın göz yaşı büyüyen ve suyun içinden yavaşça çıkardığı elinde bir lotus çiçeğini büyüten bir tanrıça olarak tasvir etmiştir” (Tan, 2019: 117).

Şekil 21. Batan Bi’ Dünya Bu, Serbest Şekillendirme, Özge Tan, 2019 (Tan, 2019: 117)

2.4. Patti Warashina

Patti Warashina 1940 yılında Amerika’da doğmuştur. Figüratif heykeller üreten sanatçı eserlerinde anlatımcılığı ön planda tutmakta, metaforlar yaparak sorunlu günlük olayları yansıtmaktadır.

Şekil 22. Dedikoducu, seramik, sır altı ve sır üstü boya, metal, 25 x 84 x 84 cm, 2010 <https://www.amoca.org/blogs/patti-warashina/> 07 Mayıs 2022

Warashina, yaşamdan esinlenerek toplumsal davranışları eleştirel bakış açısıyla betimlemektedir. Patti’nin “Dedikoducu” adlı çalışmasında insan figürleri yaptıkları işe odaklanmış ve dinamizm içeren bir şekilde; yüzleri, yaptıkları işlerle özdeşleşmiş ifade biçimleriyle betimlenmişlerdir. Warashina, figürlerde kadınların günlük hayatlarına gönderme yapmaya çalıştığını ifade etmektedir (Güngör ve Canlı, 2022: 721).

Şekil 23. “Oil Slick” Sake Set Porcelain, Underglaze, Glaze 13 x 22 x 13 HWD in. 2004 <https://pattiwarashina.com/artwork/4160702-Oil-Slick-Sake-Set.html>

3.BÖLÜM

UYGULAMALAR

3.BÖLÜM

UYGULAMALAR

Çalışmanın bu bölümünde öyküleyici anlatıma, araştırmanın ışığında yapılmaya çalışılan uygulamalara yer verilmiştir. Çalışmalarda öykü olabilecek resimsel ya da figüratif şekilde betimlenebilecek olan konular ele alınmış, biçimlendirme ise karışık teknikler kullanılarak yapılmıştır. Pişirimler 1000°C-1300°C arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar elle şekillendirilerek yapılmıştır. Yüzeylerde kullanılan renklerin de bir anlam taşıması gerektiği düşünülmüştür.

Çalışmalarda hayvan hikayelerinden esinlenilmiştir. Hayvan hikayelerinden çıkışlı olan konular; mitolojik, basit hikayeler, politik konular, güncel olaylar gibi yönleriyle araştırılıp öyküsel bir betimleme yöntemi ile uygulamaları yapılmıştır. Ele alınan konularda metafor, sembollerle ve özgün ifade biçimiyle anlatılmıştır. İnsan ve hayvan benzerlikleri ele alınmış olup, insanlara dair öyküler hayvanlar üzerinden anlatılmıştır. Günlük kullanım eşyası olan seramik objeler çalışmalarda vurgu yapmak amacıyla kullanılmıştır.

3.1. Uygulama-1

“Uzun Kulak” adlı çalışma bir çocuk hikayesidir. Uzun kulağın hikayesinin temelinde dört kişilik aile bir köpek sahiplenirler.

“Dondurma yemeği seven bir köpek ve dondurma yediği zaman kulakları kabın içerisine girdiği için başı belada olan bir köpeğin ve ailesinin hikayesidir. Köpek, kulaklarının temizlenmesinden hoşnut değildir. Kulakları da evin her yerini kirlettiği için ailesi de bu durumdan memnun değildir. Uzun kulak için çözüm ararlar, dondurma yasaklanır, uzun kulak çok üzülür. Kulaklarına mandal takarlar canı yanar, bantlar uzun kulak çıkarır, külahta dondurma verirler yiyemez, ip ile bağlarlar yine çözüm olmaz... çözüm ararlar fakat sonuç bulamazlar. Ertesi gün evin küçük kızı bahçede uzun kulağın banyosunu yaptırırken kaçır. Kızın çabalarına rağmen köpek gelmez. Kız köpekle konuşur artık istediğin kadar dondurma yiyebilirsin fakat banyo yapacaksın der ve uzun kulak dondurmaya sevdiği için mecbur kabul

eder. Uzun kulakta ailesi de bu duruma netlik kazandırır ve anlaşırlar. Halen daha kulakların kirlenmesine çözüm bulamazlar. Birgün küçük kız akşam yemeğinde abisinin beresi aklına gelir ve abisinin odasına gider, oradan bereyi getirir ve köpeğe bereyi takar. Uzun kulak bereden rahatsız olmaz, artık kulakları da kirlenmez. Böylece uzun kulağın kulakları dondurma olmadan mutlu bir şekilde yaşamaya devam eder” (Oğuzkan, 1989).

Bu hikâyede uzun kulak ve ailesi için kaos olan bu olay, köpeğin zaferiyle son bulur.

Anlatılan hikâyeyi incelediğimizde, öyküleyici anlatıma dair tüm detayların olduğunu görürüz. Bunlar; olay, mekân, zaman, kişilerdir.

Şekil 25: Uzun Kulak, elle şekillendirme, pekişmiş çini, örtücü sır, 1100 °C
20x14x14 cm, 2022

Şekil 26: Uzun Kulak

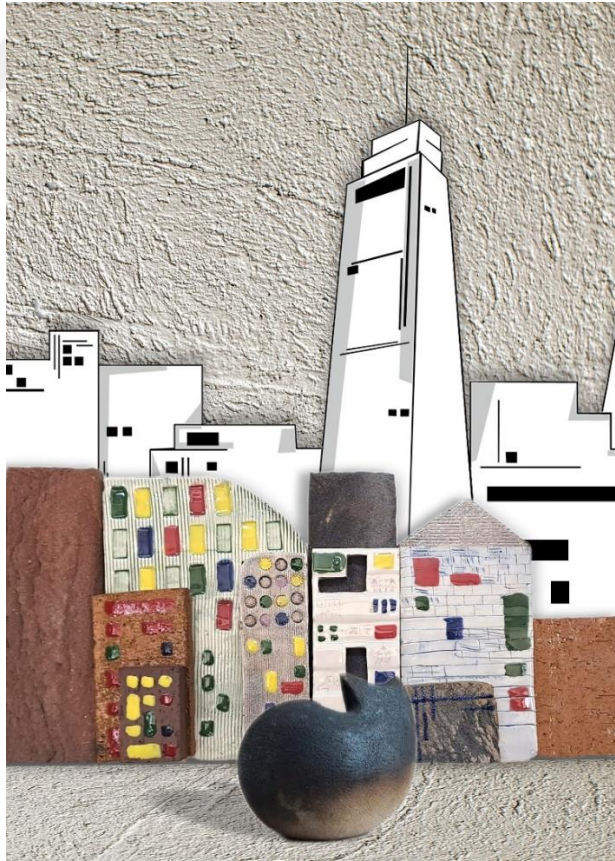

Şekil 27: Uzun Kulak

3.2. Uygulama-2

Tekir isminde bir kedi nenesi ile köyde yaşamaktadır. Köy, şehrin üst kısmındadır. Tekir her akşam o tepeye çıkar ve şehirde yaşamak istediğini söyler. Nenesi de oralarda biz kedilerin yaşaması zor olacağını söyler fakat tekir yaramazdır nenesinin sözünü dinlemez ve bir gün köyden kaçar. Tekir şehir hayatının köy hayatı gibi rahat, özgür, güvenilir, sevgi dolu olduğunu sanmaktadır. Tekir ilk gittiği gün anlar nenesinin sözünden çıkmaması gerektiğini ama artık çok geçtir. Tekir şehirdeki binaların arasından kaybolur, sevilmez, aç-susuz sokaklarda yaşamaya başlar.

Bu hikâyede şehir hayatının, sadece hayvanlar üzerinde değil bütün canlılar için sıkıcı olduğunu anlatmaktadır. Beton yığınları arasında aslında binlerce canlı yaşamaktadır fakat duygu, sevgi ve ilginin az olduğu bir yaşamdır bu...

Şekil 28: Sirk, elle şekillendirme, pekişmiş çini, ıslı pişirim, karışık malzeme, 1000°C, 45x45x4 cm, 2022

3.3. Uygulama-3

Bu çalışmada Ağustos böceğinin hikayesinden yola çıkarak, insanların teknoloji ile arasındaki ilişkiye metafor yapılmaya çalışılmıştır. Ağustos böceğinin hikayesi, insanların teknolojiyi yanlış ve bilinçsizce kullanmasına benzetilmiştir. Teknolojiyi bilinçsizce kullanan ve vakit geçiren insanlara baktığımızda, zamanını tasarruflu kullanamadığını ve yapması gereken her şeyi yapamadığını ya da geç kaldığını görmekteyiz. Bu çalışmanın özünde; Ağustos böceğinin tembelliği, aslında insanlar için yararlı olan teknolojiyi bilinçsizce kullanması ve zamanını boşa harcadığı konusuna vurgu yapılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın odak noktasında Ağustos böceği, teknolojik araç-gereçlerin ortasında oturuyor adeta keyif yapıyorken resmedilmiş, panonun sınırında ise, karıncaların çalışkanlığını vurgulamak için hareket halindeymiş gibi betimlenmeye çalışılarak, hikâye oluşturulmuştur.

Şekil 29: isimsiz, pekişmiş çini, karışık malzeme, 1100°C 68x53x2 cm, 2022

SONUÇ

Bu çalışmada, seramik sanatı tarihinde, ateşin keşfiyle başlayan seramik eserler incelenmiştir. Öyküleyici anlatımın tanımı, tarihçesi, sıklıkla kullanımı tercih edilen anlatım biçimleri ve öykü anlatımında olayların içerisinde olması gereken öğeleri anlatılmıştır. İnsanlar, günümüzden bugüne temel ihtiyaçlarını gidermek için birbirleriyle etkileşim içerisinde olmuştur. İlk mağara resimleri de bu etkileşimi desteklemektedir. Nasıl avlandıklarını, çeşitli taklit ve seslerle, anlatacaklarını öyküleştirip mağara duvarlarına betimlemişlerdir.

Öyküleyici anlatım incelenirken; eserler arasındaki anlatım biçimleri, kullandıkları teknik ve betimledikleri konuların detayları incelenmiştir. Öyküleyici anlatımı betimleyemeye yardımcı olan biçimler metin içerisinde açıklanmıştır. Edebi metinlerde öykü anlatımında yer olan olayı açıklığa kavuşturacak öğelerin seramikte de kullanıldığı görülmüştür.

Yapılan araştırmalarda seramikte öyküleyici anlatımın konularının çok çeşitli olduğu görülmektedir. Samarra çanaklarında sembolik olarak anlatılan kadın figürünün akreplerle betimlenmesi kadına verilen önemi, doğurganlığının bereketini ve ana tanrıça sembolünün doğuşunu vurgulamaktadır. Genellikle eserlerde günlük yaşam olayları, mitolojik olaylar, o dönemin ileri gelen insanların büyüklüğünü gösteren sembolik betimlemeler anlatılmıştır. Bu anlatım tarzı da o dönem insanların yaşam şartlarını, giysilerini, önemli hikayelerde geçen kişilerin arasındaki ilişkiler, kullanılan renkler ve betimlenen bazı çizimlerin soyut olduğunu göstermektedir. İncelenen eserlerde bir olayın olduğu, kişi ya da kişiler tarafından yaşandığı, mekanın var olduğu ve bir zaman kavramı içerisinde geçtiğini göstermektedir. Bu doğrultuda tarih boyunca kültürlerin ortaya koyduğu eserlerden yola çıkarak şöyle bir yargıya varabiliriz. İnsanların yaşadıklarını, felaketlerini, afetlerini, gündelik olaylarını, savaşlarını, kısacası yaşanmış olayları ve kültürün tüm izlerini bu eserler sayesinde görebiliyor ve kanıtlayabiliyoruz.

Çağdaş seramik sanatçıları aynı zamanda, yaşadığı coğrafyanın kendine sunduğu kültür miraslarının izlerini ve devamlılığını sağlayan kişilerdir. Bu çalışmanın ışığı altında, öyküleyici anlatımın seramik malzeme ile yapılmış uygulamaları

araştırılmıştır. Bu uygulamaların ve seramikte öyküleyici anlatımlara yönelik araştırmaların, seramik eğitimi alan bireylere bir nebze olsun katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Sonuç olarak, edebiyat, sinema, tiyatro gibi bütün sanat dallarında kullanılan öyküleyici (hikayeci) anlatımın, seramik sanatında da önemli bir yerinin olduğunu söyleyebiliriz. Geçmişten günümüze kadar ulaşan eserleri incelediğimizde, bizi etkileyen bu öykü anlatımını, insanların ürettikleri ve anlatımın çeşitliliğiyle beraber sanat dallarındaki yerini koruyacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar:

AKTAŞ, Ş. ve Gündüz, O. (2001). Yazılı ve Sözlü Anlatım: Kompozisyon Sanatı, Ankara, Akçağ Yayınları

ARCASOY, A. (1983). Seramik Teknolojisi

ASHTON, D. (2001). Picasso Konuşuyor, (Çev. Mehmet Yılmaz & Nahide Yılmaz) Ankara, Ütopya Yayınevi

AYDIN, İ. (2013). Kil Bugün Sizi Anlatır Yarın Başkasını, Röportaj Bülent Tatlıcan, Bilim, Tek. Ve Endüstri Dergisi

COUTTS, Howard, The Art Of Ceramics European Ceramic Design 1500-1850, Yale University Pres, London, 2001

ERİNÇ, S. (2004). Sanat Psikolojisine Giriş, Ankara, Ütopya Yayınevi, S. 91

FARTHING, S., Sanatın Tüm Öyküsü, Hayalperest Yayınevi, Çin, 2. Baskı Şubat 2014

İREN, K. (2003). Vazo Resimlerinin Işığında Eski Yunan Çömlekçiliği, İstanbul, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, Yapım Dağıtım Ege Yayınları.

LAKOFF, G. & JOHNSON, M. 2005. Metaforlar Hayat, Anlam & Dil, İstanbul, İthaki Yayınları

OĞUZKAN, Ş. (1989). Çocuklar İçin Hayvan Hikayeleri, İstanbul, Esin Yayınevi

TEZ, Z. (2021). Toprağın Ateşle Dansı Seramik Sanatının Soylu Tarihi, Doruk Yayıncılık, Ankara

YAKAR, J. (2005). "The Language Of Symbols In Prehistoric Anatolia", Documenta Prehistorica XXXII

YAMAN, E. & KÖSTEKÇİ, M. (1998). Türk Dili ve Kompozisyon, Ankara: Gazi Kitabevi.

Yayınlanmamış Tez:

ALAYBEK, G. (2008). Sicilya Bölgesi Rönesans Dönemi Mayolika Dekorlarının İncelenmesi ve Uygulanması, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tez, İzmir

BİLALOĞLU, G. R., (2006). Altı Yaş Çocuklarına Bağışıklık Sisteminin Analoji Tekniği ile Öğretiminin Başarı ve Kalıcılığa Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

BOZ, G. (2011). İroni Kavramının Postmodern Dönüşümü ve Postmodern Seramik Eserlerde İroni, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

ÇAKIR, H. İ. (2011). Arkaik Dönem Yunan Seramiklerinin İncelenmesi ve Günümüz Yorumlamaları, Yayınlanmamış Seramik Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

GÖRDES, E. S. (2019). Çin İmparatoru Qin 'ın Toprak Askerlerinin İncelenerek Günümüz Yöntemleri ile Uygulama Yapılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

HAKVERDİ, S. (2014). Adam Öykü Dergisindeki Öykü Teorisi ile İlgili Yazıların İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yayınlanmış Tez:

ÖZER, R. T. B. (2014). Karikatürize Edilmiş Seramik Boğa Figürleri, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı, Ankara

SİPAHİ, S. (2018). Orta ve Güney Amerika Medeniyetlerinde Ezoterizmin Geleneksel ve Çağdaş Seramik Sanatına Yansımaları, Yayınlanmış Seramik Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

TAN, Ö. (2019). İşleme Sanatının Bir Malzemesi Olarak Seramik, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Enstitüsü

Makaleler:

BAKIRER, Ö. Çanak-Çömlek ve seramik yapım tekniklerine genel bakış. Türkiye Arkeolojisinde Seramik ve Arkeometrik Çalışmaları, I. ODTÜ Arkeometri Çalıştayı, Ankara, 2009, 21

DAGHER, Z.R. (1995). “Analysis Of AnalogiesUsedByScienceTeachers”. Journal of Research in ScienceTeaching, 32

DİZDAR, C. (1991). Duvar Kaplama Seramiklerinde 'Maolica' Tekniğinin Uygulanması

GÜNGÖR, C. ve CANLI G. (2022). Seramik Sanatında Öyküleyici Anlatım, International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences Dergisi, Vol 8 (52), 2022, ss. 715-724.

KOÇER, M. B. ve YÜKSEL O. A. (2020). Seramik Sanatında Metaforik Yaklaşımlar, Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 55

ÖNEY, G. (2008). Tarihten Yansımalarla Büyük Selçuklu Seramiklerinde Kadın, Sanat Tarihi Dergisi, XVII/I, 55

Seramik Tanıtım Komitesi, Türkiye’de Seramik: Toprakla Ateşin Öyküsü, Grup 7 İletişim Hizmetleri, İstanbul, 2003.

TEKİN, H. (2015). Yukarı Mezopotamya’nın İlk Boyalı Çanak-Çömlekleri: Hassuna, Samarra ve Halaf Yeni Yorumlar ve Yaklaşımlar I: Bölüm 1: Hassuna ve Samarra, Olba Dergisi, Mersin Üniversitesi Kılıkia Arkeolojisini Araştırma Merkezi (Kaam) Yayınları-XXIII, 50.

ULUDAĞ, K. (2001). “Seramik Malzeme, Teknik, Zanaat, Sanat mı?”, SERAMİK DERGİSİ, Türk Seramik Derneği Yay., Nisan-Mayıs, Sayı:14, İstanbul,

ULUDAĞ, K. & YEŞİLMEN, N. (2016). Gerçekliğin Düşsel Seramik Hali: Talking To Me, Ulakbilge, Cilt:4, Sayı: 8

YILDIRIM, Ö. ve ULUDAĞ, K. (2020). Sürreal-Dadaist: “Kayıp Akşam Yemeği”, Ulakbilge, 54

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Güler Canlı

Yabancı Dil : İngilizce

Eğitimi:

2018, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Teknolojisi Bölümü Antalya, Türkiye (3,43/4,00)

2015-2016 Farabi Değişim Programı ile Uşak Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü

İş Tecrübesi:

2021, halen ar-ge görevlisi, TSY Teknolojik Seramik Yatırımları, Bursa

Makaleler:

GÜNGÖR, C. ve CANLI G. (2022). Seramik Sanatında Öyküleyici Anlatım, International Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences Dergisi, Vol 8 (52), 2022, ss. 715-724.

Sempozyum:

2018, 6. Uluslararası Sanat Sempozyumu, Olimpos, asistan öğrenci, Antalya, Türkiye

2017, 3. Uluslararası Seramik Pişirim Çalıştayı Anagama, Olimpos, asistan öğrenci, Antalya, Türkiye

2017, 5. Uluslararası Sanat Sempozyumu, asistan öğrenci, Olimpos, Antalya, Türkiye

2017, II. Alternatif Seramik Pişirim Çalıştayı, Antalya Akdeniz Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Türkiye

2016, 2. Uluslararası Eskişehir Odunpazarı Seramik Pişirim Çalıştayı, asistan
öğrenci, Eskişehir, Türkiye

2015, Mask Yapımı Çalıştayı, asistan öğrenci, Antalya Akdeniz Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü, Türkiye

2015, Vakıf ve Sanat Sempozyumu, asistan öğrenci, Antalya, Türkiye

ISCAEE Uluslararası Seramik Sanatı Eğitimi ve Değişimi Sempozyumu, asistan
öğrenci, Antalya Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik
Bölümü, Türkiye

Katıldığı Ulusal ve Uluslararası Karma Sergiler ve Yarışmalar

2017, 8. Uluslararası Gizemfrit Seramik Yarışması ve Sergisi, Sakarya
Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Türkiye

2017, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 15. Mezuniyet Sergisi,
Antalya, Türkiye

2017, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Nevruz Konulu Sergisi,
Antalya, Türkiye

2016, Biamt International Biennial of Miniature Arts Exhibition, Timisora,
Romania

2016, Uşak Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü Lisans ve
Yüksek Lisans “İZ” Adlı Seramik Sergisi, Uşak, Türkiye

2016, V. Uluslararası Katılımlı Genç Seramikçiler Karo Yarışması, Uşak,
Türkiye

2015, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü
Tesadüfler Seramik Sergisi, Antalya, Türkiye

